Valiokunnan lausunto PuVL 3/2026 vp– U 1/2026 vp

Puolustusvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission sotilaallisen liikkuvuuden tiedonannosta sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja toimenpidekehyksen perustamisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission sotilaallisen liikkuvuuden tiedonannosta sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja toimenpidekehyksen perustamisesta (U 1/2026 vp): Asia on saapunut puolustusvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Eemeli Heikkilä, puolustusministeriö
- vanhempi osastoesiupseeri Mikko Kuokka, puolustusministeriö
- hallitussihteeri Heini Ryynänen, puolustusministeriö
- liikenneneuvos Mika Vuorinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- sektorijohtaja, everstiluutnantti Marko Pakarinen, Pääesikunta

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio julkaisi 19.11.2025 tiedonannon sotilaallisesta liikkuvuudesta (JOIN(2025) 846 final), ja antoi samalla ehdotuksen (COM(2025) 847 final) Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja henkilöstön kuljetuksia unionissa helpottavan toimenpidekehyksen perustamisesta. Sotilaallista liikkuvuutta koskevan tiedonannon sekä asetusehdotuksen (yhdessä: sotilaallisen liikkuvuuden paketti) taustalla on vuoden 2022 strategisessa kompassissa sekä keväällä 2025 julkaistussa EU:n puolustuksen valkoisessa kirjassa käyty keskustelu strategisista tavoitteista sotilaalliselle liikkuvuudelle. Valkoisessa kirjassa ja lokakuussa julkaistussa puolustusvalmiuden tiekartassa määritellään sotilaallinen liikkuvuus keskeisenä prioriteettina Euroopan puolustuksen vahvistamiseksi.

Valmis
5.0

Valiokunnan lausunto PuVL 3/2026 vp

Tiedonanto korostaa sotilaallista liikkuvuutta puolustusvalmiuden ja vahvemman pelotteen keskeisenä mahdollistajana. Komission tiedonannon mukaan nykytilanteessa sotilaallisen liikkuvuuden toimivuuden haasteena ovat edelleen hajanaiset kansalliset säädökset koskien rajat ylittävää toimintaa, infrastruktuuria koskevat puutteet sekä riittämättömät kuljetuskyvykkyydet. Lisäksi kyber- ja hybridiuhat lisäävät sotilaalliselle liikkuvuudelle keskeisen infrastruktuurin haavoittuvuutta.

Sotilaallisen liikkuvuuden paketti pyrkii asetusehdotuksen kautta poistamaan sotilaallisen liikkuvuuden esteitä. Tavoitteena on EU:n laajuinen sotilaallisen liikkuvuuden alue vuoden 2027 loppuun mennessä, joka olisi ensimmäinen askel kohti ”sotilaallista Schengen-aluetta” niin lainsäädännön, infrastruktuurin kuin sotilaallisen liikkuvuuden kyvykkyyksienkin osalta.

Lainsäädäntöehdotusta tullaan käsittelemään sitä varten erikseen perustetussa sotilaallista liikkuvuutta koskevassa neuvoston ad hoc -työryhmässä (*ad hoc working party on Military Mobility*). Asetusehdotuksen käsittely on aloitettu työryhmässä tammikuun 2026 alussa.

Komissio julkaisi samaan aikaan sotilaallisen liikkuvuuden paketin kanssa tiedonannon puolustusteollisuuden transformaatiopaketista, josta koostetaan erillinen E-kirje.

Valtioneuvoston kanta

Suomen kantoja sotilaalliseen liikkuvuuteen on muodostettu selvityksessä E 33/2025 vp (puolustuksen valkoinen kirja), UTP 6/2024 vp (sotilaallisen liikkuvuuden kehittäminen ja kansallinen toimintasuunnitelma 2024) E 73/2025 vp (komission ehdotus monivuotiseksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034), sekä U-kirjelmässä U 52/2025 vp (valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa-välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034), joissa nyt kyseessä olevan ehdotuksen näkökulmasta olennaisia kirjauksia ovat seuraavat kannat:

Suomi katsoo, että sotilaallisen liikkuvuuden edistäminen vahvistaa Suomen puolustuskykyä, Euroopan turvallisuutta ja puolustusta, Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta, ja tukee sekä osallistumista kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, että kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen muodostamaa kokonaisuutta.

Suomi tukee EU:n ja Naton välisen yhteistyön syventämistä sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä. Sotilaallisen liikkuvuuden kehittäminen on yksi Suomen ajamista EU-Nato-yhteistyön merkittävimmistä painopisteistä.

Suomi korostaa valmiuden, varautumisen ja huoltovarmuuden merkitystä sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä. Sotilaallisen liikkuvuuden kannalta on tärkeää, että kriittinen infrastruktuuri ja yhteiskunnan kriittiset toiminnot toteutetaan varmennetusti ja kriisinkestävästi.

Suomi tukee digitalisaation hyödyntämistä sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä sekä EU:n laajuista logistiikkatietoverkkoa koskevien yhteisten standardien kehittämistä. Suomen kannalta on tärkeää, että tietojärjestelmiä kehitetään kansainväliset standardit ja yhteensopivuus huomioiden.

Suomi korostaa, että sotilaallinen liikkuvuus on keskeinen osa kokonaismaanpuolustusta ja sen kehittäminen edellyttää poikkihallinnollisen yhteistyön lisäksi koko yhteiskunnan kattavaa lähestymistapaa (whole-of-society approach).

Suomi tukee komission ehdotusta kasvattaa puolustuksen (ml. sotilaallinen liikkuvuus), kriisivarautumisen ja rajaturvallisuuden rahoituksen osuutta tulevassa rahoituskehyksessä.

Suomi katsoo, että Euroopan liikenneinfrastruktuurin olisi jatkossa edistettävä entistä tehokkaammin liikenneverkon kaksikäyttöisyyttä, edistäen unionin kokonaisturvallisuutta, erityisesti sotilaallista liikkuvuutta. Rahoituksessa tulisi huomioida Suomen saavutettavuuteen ja asemaan EU:n ulkorajavaltiona liittyvät erityishaasteet.

Sotilaallisen liikkuvuuden osalta Suomen keskeisin tavoite on, että tulevaa rahoitusta voitaisiin kohdentaa siirtymään yleiseurooppalaiseen raideleveyteen.

Suomi korostaa, että EU:n tulisi kiinnittää erityistä huomiota ja tukea sotilaallisen liikkuvuuden kehittämistä EU:n itärajan valtioiden alueella sekä EU:n pohjoisosissa.

Suomi pitää keskeisenä, että EU:n sotilaallisen liikkuvuuden kehittämis- ja tukitoimet kohdennetaan sotilaallisen pelotteen ja puolustuksen kannalta kriittisimpiin kohteisiin huomioiden myös kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuva uhka.

Suomi korostaa, että EU:n tasolla tulee parantaa sotilaallisen huoltovarmuuden edellytyksiä, puuttua infrastruktuurin pullonkauloihin ja koordinoida rajat ylittävää logistiikkaa nopeaa toimintaa varten.

Suomi pitää tärkeänä, että valkoisessa kirjassa on nostettu esiin sotilaallisen liikkuvuuden parantaminen Euroopan turvallisuuden sekä Ukraina-tuen mahdollistajana.

Sotilaallisen liikkuvuuden osalta valtioneuvosto korostaa, että muuttuneessa turvallisuustilanteessa jäsenvaltioiden erityisolosuhteet huomioiden TEN-T-verkon haavoittuvimmissa kohdissa varmentavien yhteyksien (esimerkiksi kriittisten siltojen kiertoreittien) ja sotilaallisen liikkuvuuden keskeisten solmukohtien, mm. satamien, kehittämisen tulisi olla EU-rahoituskelpoisia myös TEN-T-verkon ulkopuolella.

Rahoituksellisiin kysymyksiin otetaan erikseen kantaa osana rahoituskehyskokonaisuutta.

Edellä mainittuja valtioneuvoston kantoja täydennetään tällä U-kirjelmällä seuraavasti:

Valtioneuvosto tukee ehdotusta ja suhtautuu myönteisesti sotilaallisen liikkuvuuden asetusehdotuksen tavoitteisiin. Valtioneuvosto pitää sotilaallisen liikkuvuuden sujuvoittamista keskeisenä toimena Euroopan puolustusvalmiuden kehittämiseksi.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU:ssa edistetään toimia, joilla mahdollistetaan ja nopeutetaan sotilashenkilöstön, materiaalin ja varusteiden kuljetusta Euroopan unionin sekä Naton alueella erityisesti kriisitilanteissa.

Valtioneuvosto korostaa siviili- ja sotilaspuolen välistä yhteistyötä. On keskeistä varmistaa Naton sotilaallisten suunnitelmien toimeenpano myös siviiliviranomaisten toimin.

Ehdotettujen kaksikäyttöinfrastruktuurin tunnistamis- ja suojelutoimenpiteiden osalta valtioneuvosto katsoo, että toimenpiteiden tulee olla ehdotettua paremmin oikeasuhtaisia ja selkeitä nykyiseen lainsäädäntöön nähden ja huomioida toimenpiteistä aiheutuva hyöty sekä mahdollinen hallinnollisen taakan lisäys. Valtioneuvosto katsoo, että kaksoiskäyttöinfrastruktuurin tunnistamis- ja suojelutoimenpiteet olisi yhteensovitettava olemassa olevan lainsäädännön, muun muassa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan direktiivin (CER) toimeenpanon kanssa. Päällekkäisiä tehtäviä tulisi pyrkiä välttämään.

Lisäksi on huomioitava kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta koskevaa tiedonjakoa koskevat herkkyydet tarkoituksenmukaisesti. Asetusehdotus ei ota huomioon riittävällä tavalla kansallista turvallisuutta koskevia herkkyyksiä kaksoiskäyttöinfrastruktuurin tiedonjakoa koskevissa kirjauksissa ja niitä tulisi tältä osin tarkentaa.

Valtioneuvosto katsoo, että eurooppalaista raideleveyttä koskevissa ratkaisuissa ja päätöksissä on oltava mahdollisuus käyttää kansallista harkintaa todettuihin tarpeisiin ja tehtyihin selvityksiin ja vaikutuksiin nojaten. Lisäksi valtioneuvosto korostaa, että asetusehdotuksen on mahdollistettava ehdotettua paremmin rajallisten resurssien kohdentaminen Suomen kannalta olennaisimpien sotilaallisen liikkuvuuden infrastruktuuritarpeiden kehittämiseen.

Asetusehdotuksen 4–6 ja 20 artikloissa tarkoitettujen sotilaallisten kuljetusten yhdenmukaisten lupamenettelyjen eli Suomessa aluevalvontalaissa (755/2000) säädettyjen vieraan valtion asevoimien maahanpääsyä ja maassaoloa koskevien lupamenettelyjen osalta valtioneuvosto jatkoselvittää, voidaanko asian katsoa kuuluvan unionin toimivaltaan. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä ehdotuksen yhtenäistettyjä sotilaskuljetuslupien menettelyjä ja sääntöjä koskevia tavoitteita.

Ehdotuksen perusteella lisääntyvä hallinnollinen ja taloudellinen taakka huomioiden valtioneuvosto kuitenkin näkee, että ehdotettujen lupamenettelyjen koordinaatio- ja aikatauluvelvoitteisiin tulisi saada enemmän liikkumavaraa. Lisäksi valtioneuvosto korostaa säännöllisen harjoitustoiminnan merkitystä myös lupamenettelyiden osalta sujuvan sotilaallisen liikkuvuuden varmistamiseksi. Myös tullimenettelyjen yksinkertaistukset EU:n ulkorajoilla sekä tulliasiakirjojen digitalisointi tulisi ottaa huomioon.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotukseen rinnastaa liittoutuneissa jäsenvaltioissa Nato-liittolaismaat lupaprosessipyyntöjen osalta jäsenvaltioihin Natossa sovittujen tehtävien, operaatioiden ja harjoitusten tapauksessa.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotetun EMERS-vastejärjestelmän lupaprosessien sujuvoittamista sekä etusijaista pääsyä koskeviin osioihin sotilaallisen liikkuvuuden varmistamiseksi kriisitilanteissa, huomioiden että 20 artikla vaatii jatkoselvitystä, voidaanko asian katsoa kuuluvan unionin toimivaltaan. Valtioneuvosto pitää myönteisenä sitä, että EMERS:in aktivointia koskevassa artiklassa on pyritty huomioimaan Nato-liittolaismaat, jotka eivät ole Euroopan unionin jäseniä.

Valiokunnan lausunto PuVL 3/2026 vp

Valtioneuvosto tukee ehdotetun Solidaarisuuspoolin perustamista, mutta pitää tärkeänä sen vapaaehtoispohjaisuutta sekä rekisteröivän jäsenvaltion viimekätistä johtamis- ja hallintaoikeutta rekisteröimiinsä kyvykkyyksiin. Valtioneuvoston mukaan tulisi tarkastella mahdollisuutta hyödyntää Solidaarisuuspoolin kapasiteetteja myös siviilivalmiustehtävien, kuten esimerkiksi evakuointien toteuttamisessa.

Valtioneuvosto katsoo, että Euroopan unionin ja Naton yhteentoimivuuden ja koordinaation varmistamiseksi olisi tärkeää varmistaa organisaatioiden välinen täydentyvyys sekä tiedonvaihto sotilaallisen liikkuvuuden toimia koskien. Tämä huomioiden valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotuksessa mainitun Sotilaallisen liikkuvuuden liikennöintiryhmän perustamisessa sekä esitetyissä kokeissa sotilaallisen liikkuvuuden toimivuudesta varmistetaan EU:n ja Naton välinen tiedonvaihto sekä vältetään päällekkäisyyttä liittokunnan toimien kanssa.

Valtioneuvosto katsoo, että ajoneuvorekisterien tiedonjakoa koskevissa ehdotuksissa tulee huomioida toimenpiteiden oikeasuhtaisuus suhteessa ylikansallisista tiedonjakovelvoitteista aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan sekä samalla huomioida paremmin tätä koskevat kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta koskevat herkkyydet. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sääntelyllä tavoiteltaisiin ensisijaisesti jäsenvaltioiden kansallisten rekisterien muodostamista. Ehdotuksessa tulisi huomioida jäsenvaltion mahdollisuus rajata rekisteristä annettavaa tietoa oleelliseen tietoon. Valtioneuvosto katsoo, että tiedonjako tulisi toteuttaa teknologianeutraalisti niin, että jäsenvaltiot voisivat käyttää olemassa olevia valmiuksiaan. Tämä menettely säästäisi kustannuksia ja nopeuttaisi täytäntöönpanoa.

Valtioneuvosto katsoo, että asetuksessa tulisi pyrkiä mahdollistamaan kaiken kansallisen lupaviranomaisen hyväksymän rautatiekaluston käyttö tilapäisesti sotilaallisen liikkuvuuden rautatiekuljetuksiin, vaikka kalusto ei täyttäisi EU-vaatimuksia. Tällaisen kaluston käyttö tulisi pyrkiä mahdollistamaan tilapäisesti siihen saakka, kunnes EU-vaatimusten mukaisesti hyväksyttyä korvaavaa rautatiekalustoa on käyttävän jäsenvaltion toimesta hankittu sotilaskuljetuksiin.

Valtioneuvosto korostaa tässä yhteydessä Suomen infrastruktuurin kehittämisen merkitystä sotilaallisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden vahvistamisessa. Erityisen tärkeää on rataverkon ja tieyhteyksien parantaminen Ruotsiin ja Norjaan. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komission tunnistamat, rajat ylittävät yhteydet huomioivat myös eurooppalaisen merialueen sekä TEN-T-satamat. Sen sijaan valtioneuvosto pitää riittämättömänä Suomen ainoana yhteytenä tunnistettua rajat ylittävää osuutta Uumaja-Luulaja-Oulu. Tavoitteena on parantaa EU:n ja Naton investointimahdollisuuksia Euroopan pohjoisimman osan itä-länsiyhteyksien kehittämiseksi ml. myös Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren ylittävät yhteydet.

Valtioneuvosto tarkentaa tarvittaessa kantojaan neuvottelujen edetessä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

(1) Käsittelyssä oleva asiakirja koskee komission marraskuussa 2025 antamaa sotilaallisen liikkuvuuden pakettia ja siihen liittyvää asetusehdotusta, jonka tavoitteena on nopeuttaa ja helpottaa sotilashenkilöstön, kaluston ja materiaalin liikkumista Euroopan unionin alueella erityisesti kriisi- ja poikkeustilanteissa. Tavoitteena on EU:n laajuinen sotilaallisen liikkuvuuden alue vuoden 2027 loppuun mennessä, mikä olisi ensimmäinen askel kohti niin sanottua sotilaallista Schengen-aluetta lainsäädännön, infrastruktuurin ja sotilaallisen liikkuvuuden kyvykkyyksien osalta.

(2) Sotilaallinen liikkuvuus on määritelty keskeiseksi puolustusvalmiuden ja pelotteen mahdollistajaksi ja siten selkeäksi prioriteetiksi Euroopan puolustuksen vahvistamisessa. Valiokunta yhtyy tähän näkemykseen ja painottaa sotilaallisen liikkuvuuden merkitystä yhtenä keskeisenä peruspilarina puolustuskyvyn kehittämisessä.

(3) Esityksen taustalla on paitsi EU:n oman puolustuskyvyn myös Naton kanssa tehtävän yhteistyön syventäminen sekä nykyisten rajat ylittävien sääntely- ja infrastruktuuripullonkaulojen poistaminen. Ehdotuksella pyritään luomaan koko EU:ta koskeva yhtenäinen kehys sotilaskuljetuksille, harmonisoimaan lupamenettelyjä ja digitalisoimaan prosesseja, jotta liikkuminen olisi nopeampaa ja ennakoitavampaa.

(4) Valiokunta pitää esityksen tavoitteita yleisesti ottaen kannatettavina, mutta katsoo, että esityksessä on myös tiettyjä epäselvyyksiä, joita U-selvityksessä on hyvin eritelty. Valiokunta pitää valtioneuvoston esittämällä tavalla tarpeellisena selvittää ehdotuksen oikeusperustaan liittyviä epäselvyyksiä sekä Ahvenanmaan asemaa.

EMERS-järjestelmä poikkeusoloissa

(5) Keskeinen uusi elementti komission ehdotuksessa on EMERS-järjestelmän (European Military Mobility Enhanced Response System) luominen, joka voidaan ottaa käyttöön poikkeustilanteissa. Sen aikana sotilaskuljetuksille annettaisiin etusija infrastruktuurin ja kuljetuskapasiteetin käytössä, lupamenettelyjä ja tullimuodollisuuksia yksinkertaistettaisiin ja tarvittaessa voitaisiin poiketa tavanomaisista säännöistä.

(6) EMERS on tarkoitettu aktivoitavaksi poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa sotilaallisen liikkuvuuden tarve ylittää liikenneverkon kapasiteetin ja tavanomaiset sotilaskuljetusten menettelyt eivät riitä tarpeiden kattamiseksi. EMERSin aktivointi tapahtuisi komission ehdotuksesta neuvoston määräenemmistöllä hyväksyttävällä täytäntöönpanopäätöksellä. Komissio tekisi ehdotuksensa joko omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion perustellusta pyynnöstä. Päätös aktivoinnista olisi tehtävä 48 tunnin kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta. EMERS voitaisiin ottaa käyttöön enintään 12 kuukauden ajaksi, ja sen voimassaoloa voitaisiin jatkaa tilanteen niin edellyttäessä.

Resilienssin ja kaksoiskäyttöinfrastruktuurin vahvistaminen

(7) Ehdotus painottaa lisäksi liikenneinfrastruktuurin resilienssin vahvistamista kehittämällä sotilaallisen liikkuvuuden käytäviä, poistamalla pullonkauloja ja suojaamalla strategista kaksoiskäyttöinfrastruktuuria. Liikenneinfrastruktuurin kaksikäyttöisyyttä pyritään vahvistamaan kehittämällä neljää tunnistettua sotilaallisen liikkuvuuden käytävää ja toteuttamalla jäsenvaltioiden kanssa tunnistettua niin sanotun 500 hotspots -projektin listaa.

(8) Kuljetus- ja logistiikkakyvykkyyksiä varten perustettaisiin niin sanottu solidaarisuuspooli, johon jäsenvaltiot voisivat vapaaehtoisesti ilmoittaa kapasiteettejaan yhteiseen käyttöön kriittisissä tilanteissa. Saadun selvityksen mukaan solidaarisuuspoolin luominen hyödyttäisi Suomea erityisesti raskaan kuljetuskaluston saatavuuden osalta.

Tarkempia huomioita esityksestä

(9) Valiokunta toteaa, että se on käsitellyt sotilaallisen liikkuvuuden hankkeita aiemmissa lausunnoissaan (PuVL 1/2026 vp, PuVL 16/2025 vp). Valiokunta korostaa, että unionitason toimien sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä tulee olla täysin yhteensopivia sen kanssa, miten Naton puolustussuunnitteluprosessissa sotilaallista liikkuvuutta edistetään. EU:lla ei voi olla Naton puolustussuunnittelusta poikkeavia näkemyksiä tai painotuksia sotilaallisen liikkuvuuden kärkihankkeissa.

(10) Esityksen vaikutusten arvioidaan olevan merkittäviä sekä EU-tasolla että kansallisesti. Saadun selvityksen mukaan infrastruktuuri-investoinnit ja digitalisaatio voisivat parantaa sotilaallisen ja siviililiikenteen yhteentoimivuutta ja nopeuttaa päätöksentekoa, mutta samalla ne voivat lisätä hallinnollista taakkaa, kustannuksia ja kyberturvallisuusriskejä.

(11) Valtioneuvoston kannassa tuodaan esiin, että Suomi korostaa erityisesti huoltovarmuutta, infrastruktuurin kehittämistä – etenkin raide- ja itä-länsi-yhteyksiä – sekä EU:n ja Naton yhteensopivuutta. Samalla Suomi painottaa tarvetta pitää sääntely oikeasuhtaisena, välttää päällekkäistä hallinnollista taakkaa ja säilyttää kansallinen harkinta esimerkiksi lupamenettelyissä ja infrastruktuuriratkaisuissa. Valiokunta yhtyy näihin näkemyksiin ja korostaa tarvetta varmistaa toimivat ja kapasiteetiltaan riittävät yhteydet erityisesti Ruotsin ja Norjan suuntaan.

(12) Uusi asetus olisi kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovellettaisiin sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. U-kirjeen mukaan valtioneuvosto arvioi valmistelun edetessä yhteensopivuutta kansallisen lainsäädännön kanssa. Asetusehdotus voisi voimaantullessaan edellyttää muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Saadun selvityksen mukaan asetuksen tuomat vaatimukset aiheuttavat Suomen lainsäädännössä muutostarpeita etenkin aluevalvontalakiin ja valmiuslakiin.

(13) Valtioneuvoston kannassa tuodaan esiin huolia muun muassa siitä, että asetusehdotus ei riittävällä tavalla ota huomioon kansallista turvallisuutta koskevia herkkyyksiä kaksoiskäyttöinfrastruktuurin tiedonjakoa koskevissa kirjauksissa. Valiokunta yhtyy tähän huoleen ja katsoo, että näitä kirjauksia on välttämätöntä tarkentaa.

Lopuksi

(14) Valiokunta haluaa kiinnittää huomiota Suomen edunvalvontaan unionin sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden saamisessa Suomeen. Tulevan Euroopan unionin monivuotisen rahoituskehyksen 2028—2034 puitteissa valmistellaan merkittäviä muutoksia siihen, miten sotilaalliseen liikkuvuuteen osoitettua rahoitusta jaetaan. Sotilaallisen liikkuvuuden rahoitus kasvaa huomattavasti noin 17 miljardiin euroon, eli kymmenkertaiseksi nykyisestä tasosta. Eurooppalaisen raideleveyden ulottaminen EU:n sotilaallisen liikkuvuuden käytäville maksaisi laadittujen selvitysten pohjalta tehdyn alustavan arvion mukaan mahdollisesti noin 3,5—5 miljardia euroa.

(15) Uskottavan puolustussuunnittelun näkökulmasta pohjoisten liikenneyhteyksien parantaminen etulinjan maissa on ensiarvoisen tärkeää, ja tätä näkökulmaa on johdonmukaisesti korostettava komission kanssa käytävissä neuvotteluissa. Valiokunta huomauttaa, että Manner-Euroopassa liikenneyhteydet ovat lähtökohtaisesti paremmat ja vaihtoehtoisia reittejä sotilaskuljetuksille on enemmän, mutta tämä ei ole Suomen tilanne. Erittäin tärkeää on myös varmistaa, että sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden edistämiseen osoitettua EU-rahoitusta seurataan tarkasti ja että valittujen projektien ja rahankäytön tulee olla läpinäkyviä.

(16) Valiokunta korostaa valtioneuvoston lailla valmiuden, varautumisen ja huoltovarmuuden merkitystä sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä. Sotilaallisen liikkuvuuden kannalta on tärkeää, että kriittinen infrastruktuuri ja yhteiskunnan kriittiset toiminnot toteutetaan varmennetusti ja kriisinkestävästi.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Puolustusvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Valiokunnan lausunto PuVL 3/2026 vp

Helsingissä 27.2.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Heikki Autto kok
varapuheenjohtaja Mikko Savola kesk
jäsen Otto Andersson r
jäsen Miko Bergbom ps
jäsen Timo Furuholm vas
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Tomi Immonen ps
jäsen Riitta Kaarisalo sd
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Jani Kokko sd
jäsen Jarno Limnell kok
jäsen Juha Mäenpää ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Veijo Niemi ps
varajäsen Sari Tanus kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola